



Esko Hakulinen ja Nina Holmberg
Asealan Elinkeinoharjoittajat r.y.
PL 74
01721 VANTAA

1/3

KANTELU

Olette yhdessä Asehistorian Liitto r.y, Asekauppiain Liitto r.y, Aseseppien yhdistys r.y, Helsingfors Svenska Reserofficersklubb r.f, NRA Kansallinen Kivääriyhdistys r.y, Suomen asehistoriallinen Seura r.y. ja Suomen Ilma-aseharrastajat r.y:n kanssa arvostellut oikeuskanslerille 23.10.2009 osoittamassanne kantelussa hallituksen esitystä ja lainvalmistelua ampuma-aselain muuttamista koskevassa asiassa. Olette lisäksi arvostellut sisäasiainministeriön antamaa ohjeistusta voimassaolevan ampuma-aselain soveltamisesta.

Katsotte muun ohella, että lainvalmistelussa ei ole riittävän kattavasti kuultu alan toimijoita ja asiantuntijoita. Katsotte myös, että hallituksen esitys on perusoikeuksien kannalta ongelmallinen ja että lainvalmistelussa on kiirehditty eikä se täytä hyvän hallinnon vaatimuksia. Ministeriön antama ohjeistus voimassaolevan lain soveltamisesta on mielestänne lainvastainen.

RATKAISU

Lainvalmistelusta ja lainsäädäntövallasta

Perustuslain mukaan oikeuskanslerin tehtävänä on valvoa valtioneuvoston ja sen jäsenten sekä presidentin virkatoimien lainmukaisuutta ottaen huomioon perus- ja ihmisoikeusnäkökohdat. Oikeuskansleri on läsnä valtioneuvoston yleisistunnoissa ja tasavallan presidentin esittelyissä. Päätöksenteko istunnoissa perustuu esittelyyn, ja esittelylista-asiakirjat toimitetaan oikeuskanslerille etukäteen tarkastettaviksi. Tarkastus koskee oikeudellisia kysymyksiä, eikä päätösten tarkoituksenmukaisuuden arviointi tai muu yhteiskuntapoliittiseen arviointiin kuuluvien kysymysten tutkiminen kuulu oikeuskanslerin toimivaltaan.

Laillisuusvalvonnan tarkoituksena on huolehtia siitä, että valtioneuvoston ja tasavallan presidentin päätöksenteko valtioneuvostossa on laillista ja että hallituksen esitykset täyttävät sellaiset perustavanlaatuiset oikeudelliset vaatimukset, että ne voidaan antaa eduskunnalle. Oikeuskanslerin toimivalta valtioneuvostoasioissa perustuu perustuslain 108 §:ään.

Hallituksen esitysten tarkastamisessa oikeuskansleri kiinnittää erityistä huomiota lakiehdotuksen säätämisyjärjestyskysymyksiin. Lakiehdotusten ja niiden yksittäisten säännösten tulee perusteluineen täyttää perusoikeuksien toteutumisen vaatimukset, ja säännösten suhdetta perustuslaissa säädettyihin perusoikeuksiin tulee käsitellä ja arvioida esityksessä.

Perustuslain mukaan lakiehdotusten lopullinen arviointi ja asiasta päättäminen kuuluu eduskunnalle. Hallitus on 26.6.2009 antanut eduskunnalle esityksen laiksi ampuma-aselain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta ym. (HE 106/2009 vp.)

Lakiehdotusten perustuslainmukaisuuden valvonta on uskottu erityisesti eduskunnan perustuslakivaliokunnalle, jonka tehtävänä on perustuslain 74 §:n mukaan antaa lausuntonsa sen käsitelyyn tulevien lakiehdotusten ja muiden asioiden perustuslainmukaisuudesta. Lakiehdotusta käsittelevillä eduskunnan valiokunnilla on harkintansa mukaan mahdollisuus kuulla asianomaisia ampuma-aseurheilun ja -harrastuksen järjestöjä.

Hallituksen esityksen käsittelyn seuraaminen eduskunnassa ja sen valiokunnissa ei kuulu oikeuskanslerin toimivaltaan, ei myöskään se seikka, miten eduskunta käyttää sille kuuluvaa lainsäädäntövaltaa.

Kantelussanne tarkoitetun asian käsittelyn ollessa kesken eduskunnassa, edellä mainitut seikat huomioon ottaen, kantelunne ei anna minulle aihetta toimenpiteisiin.

Sisäasiainministeriön ohjeistus ampuma-aselain soveltamisesta

Olette kantelussanne arvostellut sisäasiainministeriön poliisiosaston syksyllä 2008 antamia ampuma-aselupia koskevia ohjeita. Katsotte, että sisäasiainministeriön ohjeistus on lainvastainen kantelussanne tarkemmin yksilöidyin perustein.

Sisäasiainministeriön poliisiosasto antoi 16.10.2007 ohjeen aselupakäytäntöjen yhtenäistämistä (yhtenäistämisohje). Asiaan liittyvän sisäasiainministeriön 18.10.2007 päivätyn tiedotteen mukaan ohjeen tavoitteena oli, että aselupia myönnettäisiin yhdenmukaisin perustein ja aselupien haltijoita kohdeltaisiin yhdenvertaisesti koko maassa. Lisäksi pyrittiin siihen, että jo lupaharkintavaiheessa voitaisiin ennalta estää ampuma-aseen väärinkäyttöä ja ampuma-aserikoksia. Tarkoituksena oli, että lupa- ja peruutusharkinnassa arvioitaisiin entistä tarkemmin luvan antamisen ja peruuttamisen edellytykset. Ohjeessa todetaan, että lupaviranomaisen harkintavaltaa ohjaavat lakiin sisällytetyt luvan myöntämistä ja peruuttamista koskevat oikeusohjeet eikä mainittu ohje rajoita lupaviranomaisen lakiin perustuvaa harkintavaltaa "eikä siten ole oikeudellisesti sitova".

Sisäasiainministeriön poliisiosasto antoi niin sanottujen kouluampumistapausten jälkeen 29.9.2008 ohjeen "Ampuma-aseiden hallussapitolupien antaminen ja peruuttaminen", jonka tarkoituksena oli täydentää mainittua edellisenä syksynä annettua yhtenäistämisohjetta. Uutta ohjetta vielä täydennettiin 14.10.2008 lähetetyllä kirjeellä. Poliisiosasto muutti 16.11.2009 ohjeistustaan lääkärintodistuksen esittämisen osalta.

Oikeusasiamies on ratkaissut samaa asiaa koskevan kantelun (Dnro 4564/2/09). Valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen valvontatoimivallan rinnakkaisuuden vuoksi oikeuskansleri ei ryhdy uudelleen tutkimaan asiaa, jonka oikeusasiamies tai apulaisoikeusasiamies on jo tutkinut. Kantelussanne ei ole esitetty sellaista uutta, jonka perusteella oikeuskanslerin olisi syytä se tutkia. Tämän vuoksi kantelunne ei anna aihetta toimenpiteisiin.

Pyydän Teitä ilmoittamaan tästä vastauksestani myös myötäpuolillemme.

Kirjoituksenne liitteet palautetaan ohessa.

Oikeuskansleri



Jaakko Jonkka

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri



Petri Rouhiainen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
